

Federale Overheidsdienst Justitie

Federale Overheidsdienst
Justitie

.be

VOORWOORD

Beste lezers,

In 2002 evolueerde het ministerie van Justitie naar een Federale Overheidsdienst in het kader van de modernisering van het openbaar ambt. Deze transformatie ging gepaard met een grotere transparantie naar de burger. Het is dan ook in die optiek dat we de brochure die u nu in handen heeft, hebben opgemaakt.

Met de brochure FOD Justitie willen we u onze organisatie en haar opdrachten bondig voorstellen. Door deze brochure zal u de verschillende directoraten-generaal en stafdiensten van de FOD Justitie beter leren kennen, maar ook over de onafhankelijke diensten en commissies die opdrachten vervullen voor justitie, komt u meer te weten.

Ook het internationaal luik, en het aspect duurzame ontwikkeling – dat voor de eerste keer aan bod komt in deze brochure – worden voorgesteld. Aan het eind van de publicatie presenteren we u dan nog graag enkele cijfergegevens die dateren van begin 2009.

We wensen u alvast een aangename leeservaring.

Alain Bourlet

Voorzitter van het directiecomité

INHOUD

Van 1830 tot vandaag	4	Ten dienste van de burger in het buitenland	16
Van ministerie naar Federale Overheidsdienst	4	Wederzijdes rechtshulp	16
Een bijzondere organisatie	5	Voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen	17
Op het kruispunt van de drie grondwettelijke machten	5	Adoptie	17
Oprachten in de praktijk	5	Kinderontvoeringen	17
Voorstelling	6	De FOD Justitie en duurzame ontwikkeling	18
Organogram van de FOD Justitie	6	Enkele cijfers	19
Voorzitter en Directiecomité	7	Evolutie van het budget van de FOD Justitie ..	19
Directoraten-generaal	8	Verdeling van het budget van de FOD Justitie	20
Stafdiensten	10	Personeelsbestand van de FOD Justitie op 24 maart 2009	21
Diensten van de voorzitter	11	De gebouwen van de FOD Justitie	22
Belgisch Staatsblad	11	Als u nog vragen hebt...	23
Onafhankelijke diensten en commissies	12		
De FOD Justitie in Europa en de wereld	14		
Praktische samenwerking	14		
Onderhandelingen op internationaal vlak	15		

Foto's :

*Regie der Gebouwen
image100 - Casino
image100 - money matters
UN Photo by Eric Kanalstein*

Van 1830 tot vandaag

Van ministerie naar Federale Overheidsdienst

De FOD Justitie is een van de oudste overheidsdiensten in België. In 1830 werd het Comité van Justitie opgericht, samen met de Comités van Buitenlandse Zaken, Binnenlandse Zaken, Openbare Veiligheid, Financiën en Oorlog. Aan het hoofd ervan stond administrateur-generaal **Alexandre Gendebien** die later als eerste de functie van minister van Justitie van het koninkrijk België uitoefende.

Sindsdien onderging het ministerie van Justitie verschillende veranderingen. In 2002 werd het ministerie omgevormd tot een Federale Overheidsdienst (FOD) in het kader van de modernisering van het openbaar ambt.

De FOD Justitie blijft evolueren. Aan de hand van de *Business Process Reengineering* (BPR) in de centrale diensten en in de justitiehuisen werden de structuren en werkwijzen van de organisatie doorgelicht en concrete verbeteringsvoorstellen uitgewerkt. De bedoeling was dat de FOD Justitie de burger een optimale dienstverlening zou kunnen verlenen. Als gevolg hiervan werd in de centrale diensten een nieuw organogram ingevoerd en het directoraat-generaal Justitiehuisen opgericht.

Dit kunstwerk maakt deel uit van de kunstverzameling van de Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers.

Een bijzondere organisatie

Op het kruispunt van de drie grondwettelijke machten

De FOD Justitie heeft een bijzonder en gevarieerd werkterrein. Bij de uitvoering van haar opdrachten is de FOD namelijk tegelijk betrokken bij de wetgevende, de rechterlijke en de uitvoerende macht. Deze verscheidenheid genereert een bijzondere dynamiek waarbij de FOD aandacht heeft voor de eigenheid van elke tak en tegelijk een geharmoniseerd beleid hanteert.

De basisopdrachten van de FOD Justitie¹ bestaan uit:

- › de voorbereiding en het beheer van wetgeving met inbegrip van de internationale betrekkingen;
- › de ondersteuning en begeleiding van de rechterlijke organisatie;
- › het verzekeren van de effectieve uitvoering van de rechterlijke en administratieve beslissingen;
- › de integratie van de sociale dimensie bij justitie en de informatieverstrekking.

1. De opdrachten vloeien voort uit het KB van 23 mei 2001 dat de oprichting van de Federale Overheidsdienst Justitie bekrachtigt.

Door zijn opdrachten met zorg en toewijding uit te voeren, wil de FOD Justitie bijdragen tot een menselijke en rechtvaardige samenleving.

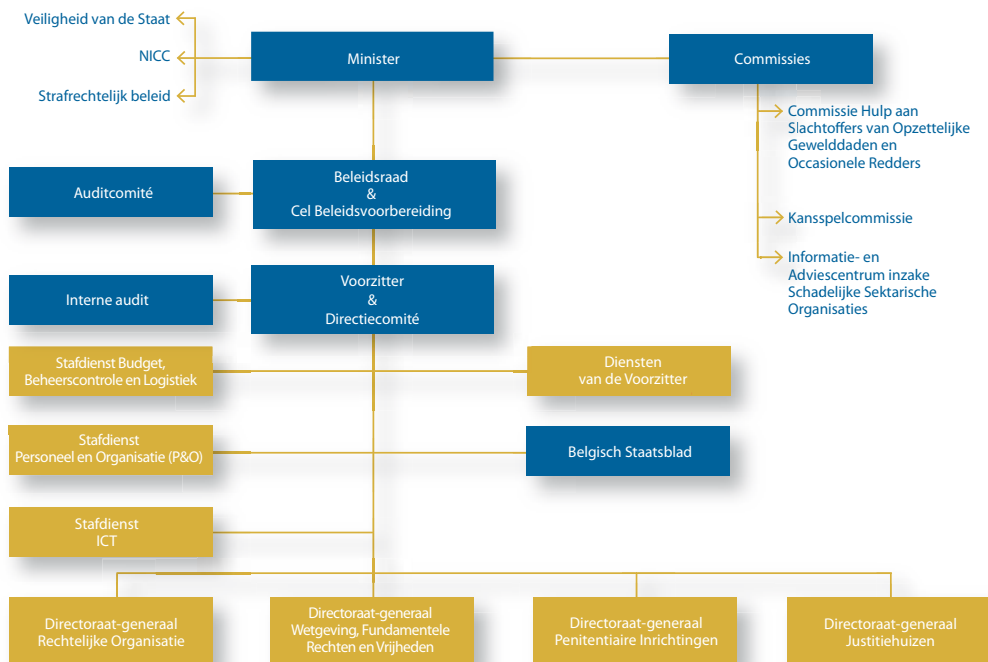
De opdrachten in de praktijk

Welke zijn onze concrete opdrachten? Welke doelstellingen willen wij bereiken? Hoe kunnen wij daarin slagen? Op al deze vragen geeft het managementplan antwoord. Dit plan werd gezamenlijk opgesteld door de voorzitter en de andere leden van het directiecomité. Het legt de ambities van de FOD Justitie voor de komende jaren vast. De beleidsnota 2009 van de minister van Justitie en de prioriteiten die hierin zijn bepaald, vormen de uitvalsbasis voor de ontwikkeling van de strategie.

Om meer te weten te komen over het managementplan, de opdrachten en doelstellingen van de FOD Justitie, kunt u het plan integraal raadplegen op de website: www.just.fgov.be (onder de rubriek Organisatie).

Voorstelling

Organogram FOD Justitie

Voorzitter en directiecomité

De FOD Justitie wordt geleid door een voorzitter met een mandaat van zes jaar. Sinds 2002 bekleedt **Alain Bourlet** deze functie. Hij werd hiervoor opnieuw aangesteld op 14 juli 2008.

Als voorzitter staat hij aan het hoofd van het directiecomité, waarin de directeurs-generaal van elk directoraat-generaal en de directeurs van elke stafdienst zetelen.

Het directiecomité bepaalt de strategie en het dagelijks beheer van de Federale Overheidsdienst en verzekert de coördinatie van de werkzaamheden binnen de verschillende entiteiten van de FOD. Het formuleert o.m. voorstellen om de werking van de FOD te verbeteren, stelt de begroting en het personeelsplan op en controleert de uitvoering en implementatie ervan.

Directoraten-generaal

De taken zijn verdeeld onder **vier directoraten-generaal**:

- › Het **directoraat-generaal Wetgeving, Fundamentele Rechten en Vrijheden** adviseert de minister van Justitie over burgerlijk recht, erediens ten en vrijzinnigheid, strafrecht en rechten van de mens. Het is in het bijzonder belast met de voorbereiding van de nationale, internationale en Europese wetgeving, met de praktische toepassing van het burgerlijk recht en het strafrecht, en met de burgerlijke en strafrechtelijke justitiële samenwerking. Het directoraat-generaal erkent voorts de erediens ten, machtigt giften en legaten aan rechtspersonen wanneer dat vereist is, en erkent stichtingen van openbaar nut en internationale verenigingen.
- › Het **directoraat-generaal Rechterlijke Organisatie** verstrekt de hoven en rechtbanken de nodige logistieke en materiële middelen met het oog op de goede werking ervan. Het zorgt eveneens voor het personeelsbeheer van de magistratuur, en het gerechtspersoneel in griffies, parketsecretariaten en steundiensten. Het directoraat-generaal staat in voor de controle en betaling van de gerechtskosten in strafzaken, het beheer van het centraal strafregister en de uitwerking van de regelgeving betreffende de rechterlijke organisatie en de gerechtelijke beroepen (advocaat, notaris, rechtsdeurwaarder).

- › Het **directoraat-generaal Penitentiare Instellingen** is belast met de tenuitvoerlegging van de straffen en vrijheidsberovende maatregelen. Daarbij leeft het de wettelijkheid op strikte wijze na, waarborgt het de bescherming van de samenleving, het personeel en de gedetineerden met inachtneming van de menselijke waardigheid, en werkt het herstelgericht. Het directoraat-generaal verstrekt eveneens deskundig advies op penitentiair vlak.
- › Het **directoraat-generaal Justitiehuisen** is opgericht in 2007 en is belast met de transparante en efficiënte tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen en opdrachten. Het staat onder andere in voor de begeleiding van de buitendiensten, het personeelsbeheer, de organisatie en coördinatie van de opleidingen, het kennisbeheer, de bevordering van de samenwerking en het overleg met de externe partners en de opdrachtgevers. Tot het takenpakket van de justitiehuisen behoren eerstelijns hulp, slachtofferonthaal, burgerrechtelijke opdrachten en begeleiding van daders van misdrijven. Sinds 1 september 2007 kwam daar ook het elektronisch toezicht bij.

Stafdiensten

Drie stafdiensten ondersteunen de directoraten-generaal bij hun dagelijkse activiteiten:

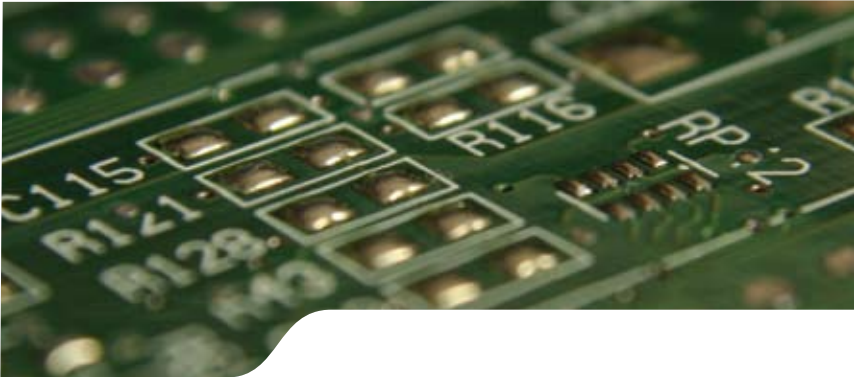
- › De **stafdienst Personeel en Organisatie** is de motor van het HR-beleid en de organisatieontwikkeling. Het is de drijvende kracht achter de strategische planning van de personeelsbehoefte voor de centrale diensten. De stafdienst selecteert en werft vakbekwame medewerkers en verzorgt bovendien het administratieve en financiële beheer van de personeelsdossiers van de centrale diensten.

De stafdienst P&O draagt ook bij tot de levenskwaliteit op het werk. De dienst doet dit via een degelijk competentie- en kennismanagement en een vernieuwende visie op welzijn en diversiteit. Dit alles in permanente dialoog met de sociale partners.

- › De **stafdienst Begroting, Beheerscontrole & Logistiek** staat in voor de planning, follow-up en evaluatie van de begroting van de volledige FOD Justitie. Daarnaast biedt de stafdienst logistieke ondersteuning aan de centrale administratie en methodologische ondersteuning aan de ganse FOD op het vlak van aankoopbeleid en beheerspolitiek van de gebouwen.

- › De **stafdienst ICT** beheert en ontwikkelt de informatica-infrastructuur en de informaticatoepassingen. Daarnaast ondersteunt de dienst de interne klanten om de doelstellingen van de FOD Justitie en van de rechterlijke orde te verwezenlijken.

Diensten van de voorzitter

De diensten van de voorzitter zijn werkzaam op diverse vlakken zoals communicatie, informatie aan de burger, coördinatie van projecten, internationale betrekkingen, juridische ondersteuning inzake geschillen en verzoeken om genade. Ook de bibliotheek en de facilitaire diensten behoren hiertoe.

Belgisch Staatsblad

Ook het Belgisch Staatsblad valt onder de Federale Overheidsdienst Justitie. De officiële publicaties worden nu enkel nog op elektronische wijze bekendgemaakt. Het Belgisch Staatsblad beheert verscheidene gegevensbanken en verleent logistieke ondersteuning aan andere diensten..

Onafhankelijke diensten en commissies

Naast de directoraten-generaal en de stafdiensten vervullen ook andere entiteiten opdrachten inzake justitie.

- › De **commissie voor Financiële Bijstand aan Slachtoffers van Opzettelijke Gewelddaden en aan Occasionele Redders** oordeelt of de wettelijke voorwaarden voor financiële hulp zijn vervuld en beslist over toekenning en de grootte van de hulp.
- › De **Kansspelcommissie** beslist over de toekenning, de schorsing en de intrekking van vergunningen aan casino's, lunaparken, café-uitbaters en leveranciers van deze inrichtingen. Zij brengt adviezen uit aan de wetgevende en de uitvoerende macht omtrent kansspelen en de bescherming van spelers.
- › Het **informatie- en adviescentrum inzake Schadelijke Sektarische Organisaties** is belast met onderzoek naar het verschijnen van schadelijke sektarische organisaties in België en hun internationale bindingen.

Verder vervullen drie onafhankelijke diensten een adviserende rol ten aanzien van de minister van Justitie:

- › De **Veiligheid van de Staat** is de enige burgerlijke Belgische inlichtingen- en veiligheidsdienst. Hij beschermt de fundamentele waarden en belangen van de staat door het verzamelen en verwerken van inlichtingen. De dienst voert veiligheidsonderzoeken en beschermingsopdrachten uit. Op verzoek van de minister van Justitie of van de adviseur-generaal voor het strafrechtelijk beleid voert deze dienst ook onderzoeken uit met betrekking tot het strafrechtelijk beleid.
- › Het **Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie (NICC)** voert wetenschappelijk onderzoek uit, beheert gegevensbanken inzake criminalistiek en coördineert de laboratoria van de federale overheid. Daarnaast werkt het instituut mee aan de opleiding van gerechtelijke actoren. Wetenschappelijk onderzoek inzake het strafrechtelijk beleid kan op verzoek van de minister van Justitie of de dienst voor het Strafrechtelijk Beleid worden verricht.
- › De **dienst voor het Strafrechtelijk Beleid** analyseert de ontwikkeling van de criminaliteit en de oorzaken ervan, en stelt vervolgens richtlijnen voor aan de minister van Justitie. De dienst verleent ook advies met betrekking tot de coördinatie van het preventief, repressief en het penitentiair beleid. Ook bij de algemene voorlichting van magistraten en politie speelt de dienst een belangrijke rol.

De FOD Justitie in Europa en in de wereld

De FOD Justitie is betrokken bij verschillende grensoverschrijdende projecten. Zo levert justitie via samenwerkingsakkoorden een belangrijke bijdrage tot de internationale uitstraling van België.

Praktische samenwerking

De FOD Justitie werkt nauw samen met andere overheidsdiensten zoals de FOD Buitenlandse Zaken om zijn rol optimaal te vervullen. Partnerschappen worden gecreëerd via overleg, onderhandelingen en coördinatiestructuren.

Er zijn ook duurzame contacten gelegd met internationale actoren. In die zin organiseert de FOD Justitie op geregelde tijdstippen opleidingen, stages en bezoeken met het oog op de uitwisseling van kennis en informatie. De FOD Justitie belegt vergaderingen met buitenlandse tegenhangers, vaak via vertegenwoordigers van de ambassades of gerechtelijke overheden. Ook stages voor magistraten worden voorzien. Deze ontmoetingen bieden de gelegenheid het Belgisch rechtsstelsel toe te lichten voor een buitenlands publiek.

De FOD Justitie stelt zijn deskundigheid ten dienste van andere partners in het kader van Europese en internationale projecten. Tegelijk kan ons land in dat verband leren van ervaringen uit het buitenland.

Onderhandelingen op internationaal niveau

Onze FOD speelt een belangrijke rol bij het bepalen en verdedigen van het Belgisch standpunt op internationaal niveau. Wij zijn onder meer vertegenwoordigd in de volgende belangrijke instanties:

- › de Europese Unie (in het kader van de ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid: wederzijdse erkenning van de rechterlijke beslissingen in burgerlijke zaken en strafzaken, gerechtelijke en politieke samenwerking, bestrijding van de georganiseerde misdaad,...);
- › de Raad van Europa (rechten van de mens, rechtsbescherming van de kinderen en het gezin, bestrijding van ernstige vormen van criminaliteit,...);
- › de Verenigde Naties (commissie Verdovende Middelen, commissie voor Misdaadpreventie en Strafrecht, Internationaal Strafgerechthof, commissie voor Internationaal Handelsrecht,...);
- › de Haagse conferentie voor Internationaal Privaatrecht (verdragen inzake huwelijk, echtscheiding, verplichtingen tot levensonderhoud, adoptie, erfenissen, verkeersongevallen, goederenverkoop,...);
- › de internationale commissie van de Burgerlijke Stand (internationale samenwerking inzake burgerlijke stand).

Ten dienste van de burger in het buitenland

Vandaag de dag kan de burger probleemloos de grenzen oversteken om in het buitenland te verblijven, te trouwen of te werken. Die activiteiten buiten onze landsgrenzen doen echter nieuwe problemen rijzen.

Om die problemen te verhelpen, komt onze FOD actief tussenbeide overeenkomstig de (internationale) wetteksten.

Internationale wederzijdse rechtshulp, voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen, interlandelijke adoptie, internationale kinderontvoeringen door een ouder, ... Op al deze vlakken is de FOD actief.

Wederzijdse rechtshulp

Wanneer gerechtelijke procedures een grensoverschrijdend karakter aannemen, treedt de FOD Justitie op als wezenlijke tussenpersoon met andere landen of internationale tribunalen. De internationale wederzijdse rechtshulp omvat bijstand aan de burger op juridisch vlak, tussenkomsten in dossiers of ontwerpen van ministeriële beslissingen, en dat zowel in strafzaken en in burgerlijke zaken, alsook via de centrale autoriteiten binnen de FOD Justitie.

Voorbeelden:

- › in burgerlijke zaken: invordering van onderhoudsgeld, betekening en kennisgeving van gerechtelijke stukken, bewijsverkrijging in het buitenland, rechtsbijstand, ...;
- › in strafzaken: uitleveringen, internationale overbrengingen van gevonnisde personen, rogatoire commissies, ...

Voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen

Het aantal minderjarige vreemdelingen dat op ons grondgebied aankomt, zonder begeleiding van een wettelijke vertegenwoordiger (vader, moeder, voogd), is zorgwekkend groot. Daarom heeft België een bijzondere maatregel betreffende vertegenwoordiging en bijstand ingevoerd. De maatregel geldt voor minderjarige asielzoekers en voor kinderen die niet voldoen aan de voorwaarden inzake toegang tot en verblijf op het Belgische grondgebied. Met name de dienst Voogdij is ermee belast te helpen zoeken naar een duurzame oplossing in het belang van de niet-begeleide minderjarige vreemdeling.

Adoptie

Adoptie is een ander belangrijk grensoverschrijdend thema.

De federale centrale autoriteit erkent adopties die in het buitenland tot stand zijn gekomen en staat in voor de officiële registratie ervan, zodat die adopties in België rechtsgeldig worden.

Een nauwere samenwerking tussen de Belgische centrale autoriteit en haar buitenlandse tegenhangers zorgt voor een vlottere afhandeling van de procedures.

Kinderontvoeringen

Internationale kindervervoeringen en problemen bij de uitoefening van het grensoverschrijdend bezoekrecht nemen helaas almaar toe.

De Belgische centrale autoriteit komt tussenbeide met het oog op de terugkeer van het wederrechtelijk overgebracht kind of de erkenning of organisatie van een bezoekrecht toegekend in het buitenland.

De FOD Justitie en duurzame ontwikkeling

De federale overheid bouwt sinds 2004 mee aan duurzame ontwikkeling (DO). Zowel op economisch, ecologisch als sociaal vlak is het de bedoeling om te voorzien in de behoeften van de huidige en toekomstige generaties.

DO is opgenomen in het managementplan van de FOD Justitie: "Duurzame ontwikkeling is een fundament voor de hele organisatie". De FOD besteedt vooral aandacht aan de sociale dimensie van DO door de toegang tot justitie te vergemakkelijken, het gerechtelijk taalgebruik te vereenvoudigen, de informatie aan en de opvang van slachtoffers te verbeteren, ...

Ook het milieu staat sinds enkele jaren in de kijker. In 2006 is een mijlpaal bereikt met het engagement om de EMAS-certificatie na te streven voor een beter milieubeheer van onze gebouwen.

Op het vlak van mobiliteit zet de FOD Justitie zich in om de negatieve impact van verplaatsingen door het werk op het milieu te verminderen. De bedoeling is om duurzame mobiliteit te ontwikkelen: dienstfiets, de jaarlijkse Dag Mobiliteit, ...

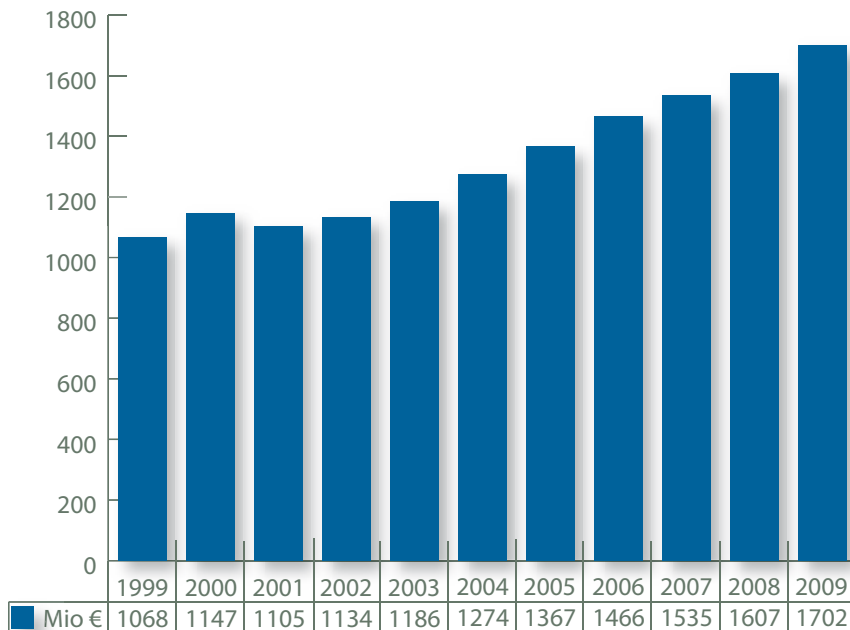
Bovendien kiest de FOD Justitie voor een aankoopbeleid met respect voor het milieu en sociale criteria. Selectief sorteren werd stapsgewijs ingevoerd in de centrale administratie en zal uitgebreid worden naar alle gebouwen van de FOD Justitie.

Tot slot spant de FOD Justitie zich in om de ambtenaar te sensibiliseren en te informeren rond DO. Het hele jaar door kunnen medewerkers deelnemen aan infosessies, workshops en in het bijzonder aan de Dag van de Duurzame Ontwikkeling.

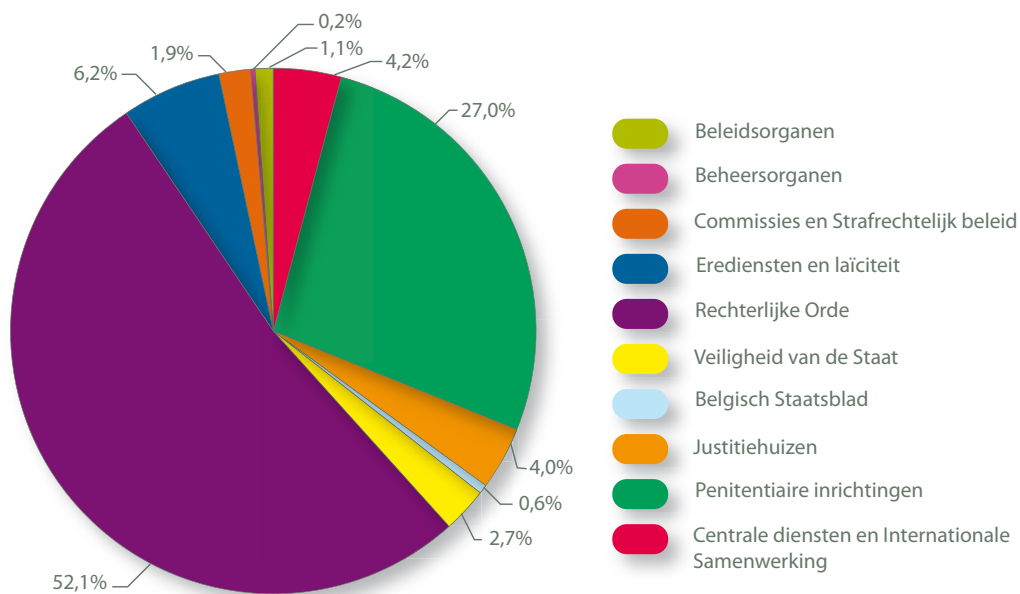
Voor meer informatie over de rol van de cel DO kunt u terecht op www.just.fgov.be > *Organisatie* > *Duurzame ontwikkeling*.

Enkele cijfers

Evolutie van het budget van de FOD Justitie in miljoen € (ordonnanceringskredieten)

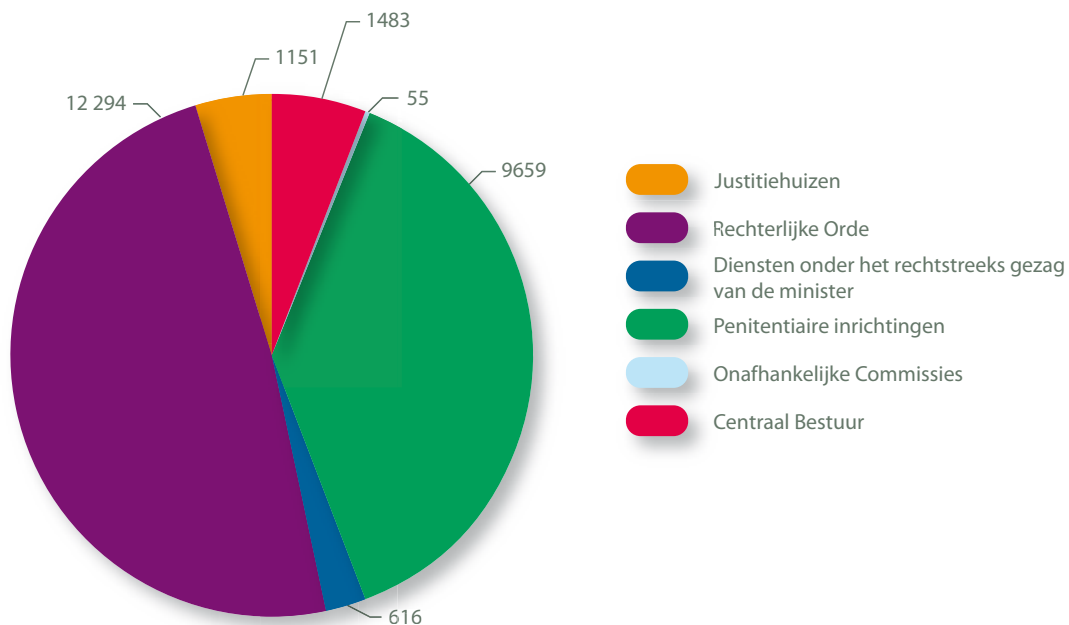

Verdeling van het budget van de FOD Justitie voor 2009 in miljoen €

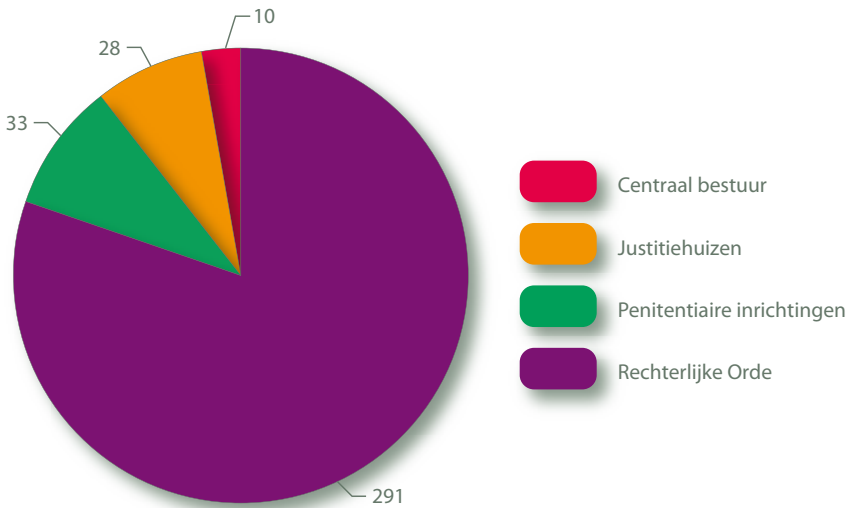

Totaal : 1 703 624 Mio €

Personeelsbestand van de FOD Justitie op 24 maart 2009

Gebouwen van de FOD Justitie

Als u vragen hebt...

De FOD Justitie wil de burger zo goed mogelijk informeren. De website www.just.fgov.be biedt een schat aan informatie en zet u alvast op de goede weg. Als u toch nog vragen zou hebben, helpt de cel Communicatie en Informatie aan de burger u graag verder. Hieronder vindt u hun contactgegevens.

Cel Communicatie en Informatie aan de burger

FOD Justitie
Waterloolaan 115
1000 Brussel

E-mail: info@just.fgov.be

Website: www.just.fgov.be

Tel.: 02 542 69 10

02 542 71 64

Fax: 02 542 70 39

